

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра внутрішньої медицини № 3 з фтизіатрією

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

В.М.Бобирьов

“ 09 ” 09 20 17 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ ГЕРОНТОЛОГІЇ ТА ГЕРІАТРІЇ

підготовки _____ Спеціаліст _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму _____ 1201 Медицина _____
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальності _____ 7.12010005 стоматологія _____
(шифр і назва спеціальності)

Полтава – 20~~17~~ рік

Робоча програма з **ОСНОВ GERONTOLOGII TA GERIATRII**
для студентів які навчаються за напрямом підготовки 1201 Медицина, за
спеціальністю 7.12010005 стоматологія.

„30” серпня 2017р.

Розробники: проф. Кайдашев І.П., доценти Борзих О.А., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д.,
Лавренко А.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 3 з фтизіатрією

Протокол від „30” серпня 2017р. № 1
Завідувач кафедри _____ доц. Борзих О.А.
(підпис) (ініціали та прізвище)
„30” серпня 2017р.

Схвалено цикловою методичною комісією соціально-економічні дисципліни, іноземні
та українська мови, фізичне виховання та кредитно-трансферна система організації навчання”

Протокол від „31” серпня 2017р. № 1
Голова _____ О. М. Беляєва
(підпис) (ініціали та прізвище)
Секретар _____ К. С. Чуприна
(підпис) (ініціали та прізвище)

Вступ

Робоча навчальна програма вивчення навчальної дисципліни (курс за вибором) «Основи геронтології та геріатрії» складена відповідно до типової навчальної програми з дисципліни (2017 рік) спеціальності «СТОМАТОЛОГІЯ».

Предметом вивчення навчальної дисципліни вивчення студентами-стоматологами вікових змін, що відбуваються в старіючому організмі, особливостей перебігу захворювань різних систем і органів в осіб похилого та старечого віку, методів профілактики таких захворювань, основних принципів фармакотерапії геронтологічних хворих. Невід'ємною частиною вивчення студентами-стоматологами основ геронтології є набуття навичок надання екстреної лікарської допомоги при невідкладних станах в геріатрії.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення основ геронтології та геріатрії базується на знаннях, здобутих на медикобіологічних (анатомія, фізіологія, біохімія, патанатомія, патофізіологія) та клінічних кафедрах та в процесі навчання інтегрується в навички семіотичного мислення та передбачає формування умінь застосовувати знання з внутрішньої медицини в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів і змістових модулів:

Модуль 1. Основи геронтології та геріатрії

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Основи геронтології та геріатрії” є кінцеві цілі, визначені у освітньо-професійній програмі підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія» і є основою для побудови змісту навчання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи геронтології та геріатрії” є:

- вивчити особливості вікових змін, що відбуваються в старіючому організмі;
- вивчити особливості перебігу захворювань різних систем і органів в осіб похилого та старечого віку;
- опанувати методи профілактики таких захворювань;
- визначати основні принципи фармакотерапії геронтологічних хворих.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати:

- ✓ основні поняття та наукові напрями сучасної геронтології;
- ✓ структурні та функціональні зміни внутрішніх органів та систем при старінні;
- ✓ особливості перебігу захворювань різних систем і органів в осіб похилого та старечого віку;
- ✓ методи профілактики захворювань у осіб похилого віку;
- ✓ основні принципи фармакотерапії геронтологічних хворих;
- ✓ особливості психології хворих похилого і старечого віку,

вміти:

- ✓ проводити опитування та фізикальне обстеження хворих похилого та старечого віку та аналізувати їх результати в клініці внутрішніх хвороб;
- ✓ аналізувати результати основних лабораторних та інструментальних методів дослідження хворих похилого та старечого віку;
- ✓ використовувати набути навички надання екстреної лікарської допомоги при невідкладних станах в геріатрії;
- ✓ налагодити психологічний контакт з хворими похилого віку;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 години, 2 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Основи геронтології та геріатрії» для студентів, навчання яких здійснюється за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія».

Модуль 1. Основи геронтології та геріатрії.

Тема 1. Основні поняття та наукові напрями сучасної геронтології, перспективи їх розвитку. Основи загальної геріатрії. Старіння та хвороби.

Розвиток та завдання геронтології. Біологічний вік людини. Сучасне уявлення про передчасне старіння та шляхи запобігання. Загальна біологія старіння. Теорії старіння. Обмін речовин при старінні. Спадковість та тривалість життя. Шляхи подовження тривалості життя. Профілактика передчасного старіння. Геріатрія. Основи загальної геріатрії. Старіння та хвороби. Особливості загального огляду та обстеження хворих похилого віку лікарем загальної практики та стоматологом. Лабораторна діагностика в геріатрії. Особливості догляду за хворими похилого віку.

Тема 2. Структурні та функціональні зміни серцево-судинної системи при старінні. Особливості патології серцево-судинної системи при старінні.

Вікові зміни серцево-судинної системи. Вікові зміни судин, міокарду. Особливості гемодинаміки. Особливості реакції на фізичне навантаження. Вікові гормонально-метаболічні порушення. Особливості перебігу патології серцево-судинної системи при

старінні. Атеросклероз. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія. Інфаркт міокарду. Порушення ритму серця. Гіпертонічна хвороба. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Тема 3. Структурні та функціональні зміни дихальної системи при старінні. Особливості патології дихальної системи при старінні.

Вікові зміни дихальної системи при старінні. Вікові зміни грудної клітки, дихальних шляхів, легеневої паренхіми, судинної системи малого кола кровообігу. Зовнішнє дихання і газообмін у людей похилого та старечого віку. Вплив фізичної активності на процеси старіння дихальної системи. Особливості захворювань органів дихальної системи у людей похилого та старечого віку. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень. Пневмонія. Емфізема легень. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Тема 4. Структурні та функціональні зміни травної системи при старінні. Особливості патології травної системи при старінні. Старіння органів ротової порожнини. Особливості харчування людей похилого та старечого віку.

Вікові зміни травної системи при старінні. Вікові зміни стравоходу, шлунка, кишечника, ендокринної функції підшлункової залози, печінки. Особливості захворювань органів травлення у людей похилого та старечого віку. Хронічний гастрит. Виразкова хвороба. Захворювання кишечника. Гепатит. Холецистит. Панкреатит. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Старіння органів ротової порожнини. Остеопороз та захворювання пародонта. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 5. Структурні та функціональні зміни сечовивідної системи при старінні. Особливості захворювань органів сечовивідної системи у людей похилого та старечого віку.

Вікові зміни захворювань сечовивідної системи при старінні. Вікові зміни структури і функції нирок. Статеві особливості старіння нирок. Старіння сечовивідних шляхів. Особливості захворювань органів сечовивідної системи у людей похилого та старечого віку. Хронічна хвороба нирок. Гломерулонефрит, пієлонефрит, аденома передміхурової залози, ниркова недостатність. Особливості клініки, діагностики, лікування. Профілактика уражень нирок в старечому віці.

Тема 6. Структурні та функціональні зміни кровотворної системи при старінні. Особливості захворювань органів кровотворної системи у людей похилого та старечого віку. Структурні та функціональні зміни імунної системи при старінні.

Вікові зміни у кістковому мозку. Зміни лейкопоезу, тромбоцитопоезу. Особливості патології кровотворної системи у людей похилого та старечого віку. Перебіг анемії, пухлин крові. Залізодефіцитна анемія. Мегалобластна анемія. Апластична анемія. Лейкоз. Лімфогранулематоз. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики. Вікові зміни імунної системи при старінні.

Тема 7. Структурні та функціональні зміни ендокринної системи при старінні. Особливості захворювань органів ендокринної системи у людей похилого та старечого віку. Структурні та функціональні зміни та захворювання органів зору та слуху у осіб похилого та старечого віку.

Вікові зміни ендокринної системи при старінні. Процес згасання функції ендокринних залоз при старінні. Механізми вікових змін толерантності до глюкози. Особливості захворювань органів ендокринної системи у людей похилого та старечого віку. Хвороби щитоподібної залози. Гіпертиреоз, дифузний токсичний зоб (базедова хвороба). Цукровий діабет. Цукрознижувальна терапія ЦД 2 типу в літньому віці. Ожиріння. Виснаження. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Вікові зміни та захворювання органів зору та слуху. Катаракта. Глаукома. Стареча тугоухість. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Тема 8. Вікові зміни та хвороби опорно-рухового апарату. Захворювання хребта, суглобів. Остеопороз. Вікові зміни нервової системи при старінні. Особливості гериатричної фармакології та фармакотерапії.

Вікові зміни кістково-хрящової тканини і зв'язкового апарату хребта і кінцівок. Віковий остеопороз. Особливості перебігу хвороб опорно-рухового апарату. Остеохондроз хребта. Деформуючий остеоартроз. Особливості клініки, діагностики, лікування, профілактики.

Структурні та функціональні зміни нервової системи при старінні. Особливості психології старіючої людини. Судинні захворювання. Гострі порушення мозкового кровообігу. Паркінсонізм. Порушення пам'яті і інтелекту у осіб похилого віку. Хвороба Альцгеймера. Депресія. Деонтологічні аспекти спілкування лікаря-стоматолога з особами похилого та старечого віку.

Фармакологічна опіка людей похилого віку. Вікові зміни основних ланок фармакокінетики лікувальних засобів. Зміни з боку нирок та печінки, які впливають на елімінацію лікувальних засобів. Побічна дія ліків в гериатрії. Вплив поліморбидності на фармакокінетику лікувальних засобів. Вікові зміни фармакодинаміки. Культурні, економічні, фізичні і психологічні утруднення в з'ясуванні необхідності лікування, дотримання режиму лікування. Геропротектори.

Тема 9. Патогенетично обґрунтовані методи лікування невідкладних станів у хворих похилого та старечого віку зі стоматологічними захворюваннями.

Загальні положення порядку надання допомоги лікарем - стоматологом при загрозливій життю патології. Надання допомоги при лікуванні невідкладних станів. Невідкладна допомога при гіпертонічному кризі, при непритомності та колапсі; при гострій дихальній недостатності, нападі бронхіальної астми; при гострій серцевій недостатності, набряку легень кардіального генезу, тромбоемболії легеневої артерії. Невідкладна допомога при синдромі «гострого живота». Невідкладна допомога при кровотечах, кровотечі з лунки зуба. Стандарти надання допомоги при загрозливій життю патології.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Основи геронтології та геріатрії.						
Тема 1. Основні поняття та наукові напрями сучасної геронтології, перспективи їх розвитку. Основи загальної геріатрії. Старіння та хвороби.	6		2		0,5	3,5
Тема 2. Структурні та функціональні зміни серцево-судинної системи при старінні. Особливості патології серцево-судинної системи при старінні.	6		2		0,5	3,5
Тема 3. Структурні та функціональні зміни дихальної системи при старінні. Особливості патології дихальної системи при старінні.	6		2		0,5	3,5
Тема 4. Структурні та функціональні зміни травної системи при старінні. Особливості патології травної системи при старінні. Старіння органів ротової порожнини. Особливості харчування людей похилого та старечого віку.	6		2		0,5	3,5
Тема 5. Структурні та функціональні зміни сечовивідної системи при старінні. Особливості захворювань органів сечовивідної системи у людей похилого та старечого віку.	6		2		0,5	3,5
Тема 6. Структурні та функціональні зміни кровотворної системи при старінні. Особливості захворювань органів кровотворної системи у людей похилого та старечого віку. Структурні та функціональні зміни імунної системи при старінні.	6		2		0,5	3,5
Тема 7. Структурні та функціональні зміни ендокринної системи при	6		2		0,5	3,5

старінні. Особливості захворювань органів ендокринної системи у людей похилого та старечого віку. Вікові зміни та захворювання органів зору та слуху.						
Тема 8. Вікові зміни та хвороби опорно-рухового апарату. Захворювання хребта, суглобів. Остеопороз. Вікові зміни нервової системи при старінні. Особливості геріа-трічної фармакології та фармакотерапії.	6		2		0,5	3,5
Тема 9. Лікування невідкладних станів у хворих похилого та старечого віку зі стоматологічними захворюваннями.	6		2		1	3
Залікове заняття	6		2			4
Усього	60		20		5	35

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Основні поняття та наукові напрями сучасної геронтології, перспективи їх розвитку. Основи загальної геріатрії. Старіння та хвороби.	2
2.	Тема 2. Структурні та функціональні зміни серцево-судинної системи при старінні. Особливості патології серцево-судинної системи при старінні.	2
3.	Тема 3. Структурні та функціональні зміни дихальної системи при старінні. Особливості патології дихальної системи при старінні.	2
4.	Тема 4. Структурні та функціональні зміни травної системи при старінні. Особливості патології травної системи при старінні. Старіння органів ротової порожнини. Особливості	2

	харчування людей похилого та старечого віку.	
5.	Тема 5. Структурні та функціональні зміни сечовивідної системи при старінні. Особливості захворювань органів сечовивідної системи у людей похилого та старечого віку.	2
6.	Тема 6. Структурні та функціональні зміни кровотворної системи при старінні. Особливості захворювань органів кровотворної системи у людей похилого та старечого віку. Структурні та функціональні зміни імунної системи при старінні.	2
7.	Тема 7. Структурні та функціональні зміни ендокринної системи при старінні. Особливості захворювань органів ендокринної системи у людей похилого та старечого віку. Вікові зміни та захворювання органів зору та слуху.	2
8.	Тема 8. Вікові зміни та хвороби опорно-рухового апарату. Захворювання хребта, суглобів. Остеопороз. Вікові зміни нервової системи при старінні. Особливості геріатричної фармакології та фармакотерапії.	2
9.	Тема 9. Лікування невідкладних станів у хворих похилого та старечого віку зі стоматологічними захворюваннями.	2
10.	Залікове заняття	2
	Усього	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять: теоретична підготовка	18
2.	Підготовка до практичних занять: опрацювання методів опитування та фізикального обстеження хворих похилого та старечого віку.	4
3.	Оволодіння умінням аналізувати результати основних лабораторних та інструментальних методів дослідження хворих похилого та старечого віку:	3
4.	Курація геронтологічних хворих із написанням фрагменту історії хвороби з висвітленням особливостей перебігу захворювань різних систем і органів в осіб похилого та старечого віку, методів профілактики таких захворювань;	3
5.	Відпрацювання навичок надання екстреної лікарської допомоги при невідкладних станах в геріатрії;	3
6.	Індивідуальна робота студента	5
7.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модулю – заліку	4
	Разом	40

8. Індивідуальні завдання написання рефератів, підготовка презентацій, виготовлення наочних засобів навчання (таблиці, постери), доповідь на клінічних конференціях баз кафедри.

9. Методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом елективних курсів є практичні заняття та самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття за методикою їх організації клінічні і передбачають:

1. Курацію тематичних хворих, яка здійснюється за заданим алгоритмов дій студентів. Опанування практичних навичок (огляду хворого, виділення синдромів, оцінка результатів додаткового обстеження).
2. Розгляд теоретичних питань на набуття практичних навичок за стандартними переліками до кожного практичного заняття та під час контролю.
3. Аналіз архівних історій хвороб.
4. Розв'язування ситуаційних задач.
5. Стандартизований тестовий контроль, усне та письмове опитування.

Самостійна робота студентів (СРС) включає роботу в клініці в позааудиторний час з оволодіння практичними навичками, складання схем диференціальної діагностики та алгоритмів обстеження хворих, а також традиційну підготовку до практичних занять та контролю, опанування переліком тем, винесених для самостійного вивчення.

Кафедри мають право вносити зміни до навчальної програми залежно від організаційних та технічних можливостей, напрямків наукових досліджень у межах 15%, але повинні виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальними планами.

10. Методи контролю

Методи контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми курсу за вибором та «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу», затвердженої МОЗ України 15.04.2014 р..

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті. Рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерне і

бланкове тестування, розв'язування ситуаційних задач, вміння постановки діагнозу, оцінка результатів методів дослідження, контроль практичних навичок, відповіді на стандартизовані теоретичні питання.

Оцінка з курсу за вибором представленого одним модулем, є рейтинговою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

11.Розподіл балів, які отримують студенти.

Поточна успішність дорівнюється середньому арифметичному середніх оцінок за практичні заняття та самостійну роботу (робота у відділеннях). Бал визначається згідно таблиці:

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній кількості балів за ПМК

Середній бал поточної успішності за 4-бальною шкалою	Сумарна кількість балів за ПМК
2,00	Не зараховано
2,05	Не зараховано
2,10	Не зараховано
2,15	Не зараховано
2,20	Не зараховано
2,25	Не зараховано
2,30	Не зараховано
2,35	Не зараховано
2,40	Не зараховано
2,45	Не зараховано
2,50	Не зараховано
2,55	Не зараховано
2,60	Не зараховано
2,65	Не зараховано
2,70	Не зараховано
2,75	Не зараховано
2,80	Не зараховано
2,85	Не зараховано
2,90	Не зараховано
2,95	Не зараховано
3,00	122
3,05	123
3,10	125

3,15	126
3,20	129
3,25	130
3,30	132
3,35	133
3,40	136
3,45	137
3,50	139
3,55	140
3,60	142
3,65	143
3,70	146
3,75	147
3,80	150
3,85	151
3,90	153
3,95	155
4,00	157
4,05	159
4,10	161
4,15	163
4,20	165
4,25	168
4,30	170
4,35	172
4,40	173
4,45	177
4,50	179
4,55	181
4,60	183
4,65	185
4,70	188
4,75	190
4,80	192
4,85	194
4,90	197
4,95	200
5,00	200

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту ECTS) - 200. Мінімальна кількість балів, що студенти отримують за поточну успішність – 122.

«Основи геронтології та геріатрії»

Традиційна шкала	Конвертація у бали
«5»	20
«4»	16
«3»	14
«2»	0

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів залежить від її обсягу та значущості, але не перебільшує 20 балів.

Традиційна шкала	Конвертація у бали
«5»	20
«4»	15
«3»	10
«2»	0

Поточна навчальна діяльність: Максимальна кількість балів: 9 занять x 20 балів = 180 балів + 20 балів (за індивідуальну роботу) = 200 балів; мінімальна кількість балів для допуску до заліку: 9 занять x 14 = 122 бала.

12. Методичне забезпечення:

- робоча навчальна програма дисципліни;
- плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- конспект або розширений план лекцій;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- питання та завдання до контролю засвоєння дисципліни, перелік питань практичних навичок;
- історії хвороби, результати обстеження, алгоритми обстеження, набори-укладки для надання допомоги.

13. Рекомендована література

Основна

1. Кайдашев І.П. Основи геронтології. Частина перша. Навчальний посібник / І.П. Кайдашев, О.А. Борзих. - Полтава, 2011. - 164 с.
2. Кайдашев І.П. Основи геронтології. Частина друга. Навчальний посібник / І.П. Кайдашев, О.А. Борзих. - Полтава, 2011. - 165 с.

Допоміжна

1. Антоненко М.Ю. Сучасні медико-організаційні аспекти профілактики захворювань пародонта / М.Ю. Антоненко // Охорона здоров'я України. - 2008. - № 2. - С. 57-62.
2. Геронтостоматологія / [И.М. Пейсахович, М.Л. Заксон, Т.Д. Овруцкий и др.].- Киев, «Здоров'я», 1973.- 192с.
3. Поворознюк В.В. Остеопороз и заболевания пародонта / В. В. Поворознюк, И. П. Мазур // Здоров'я Ураїни.-2008.-№9.-С. 18-26.
4. Стан здоров'я та медичне обслуговування літніх людей. Досвід, проблеми та перспективи надання медико-соціальної допомоги літнім людям за кордоном і на Україні // Главный врач. - 2008. - № 7. - С. 78-92.
5. Чеботарев Д.Ф. Руководство по геронтології / Под ред Д.Ф. Чеботарева, Н.Б. Маньковского, В.В.Фролькиса.- М.: «Медицина», 1978.- 503с.

14. Інформаційні ресурси

1. http://www.umsa.edu.ua/kafhome/vnutrmed3/kaf_vnutrmed_3_download.html
2. <http://studentam.net/content/view/988/27/>
3. <https://yadi.sk/i/HpYHZtqZWSbVc>

15. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні курсу за вибором, дорівнює 200 балам, мінімальна кількість балів – 122 балів.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді недиференційованого заліку.

Перелік питань до заліку модуля 1 «Основи геронтології та геріатрії»

1. Геронтологія як наука, основні її поняття.
2. Будинок – інтернат для престарілих, структура і завдання.
3. Геріатрія. Особливості перебігу хвороб в старечому віці у хворих із стоматологічною патологією.
4. Психологічні особливості взаємовідносин лікаря - стоматолога і хворих похилого віку із стоматологічною патологією.
5. Метаболізм ліків з старечому організмі.
6. Методика збору анамнезу і обстеження хворого похилого віку із стоматологічною патологією.
7. Вікові зміни серцево-судинної системи.
8. Сучасна класифікація гіпертонічної хвороби.
9. Типи гіпертонічних криз. Невідкладна допомога.
10. Фактори ризику ішемічної серця в похилому віці.
11. Клініка приступу стенокардії, його особливості в старечому віці. Невідкладна допомога.
12. Особливості перебігу інфаркту, міокарда у хворих похилого віку із стоматологічною патологією. Атипові форми інфаркту міокарда.
13. Типова ЕКГ - діагностика інфаркту міокарда.
14. Ускладнення інфаркту міокарда, характерні для хворих похилого віку.

15. Невідкладна допомога при гострому інфаркті міокарда.
16. Невідкладна допомога при гострій лівошлуночковій недостатності у хворих похилого віку.
17. Невідкладна допомога при кардіогенному шоці у хворих похилого віку із стоматологічною патологією.
18. Класифікація хронічної недостатності кровообігу.
19. Основні принципи лікування недостатності кровообігу в геріатрії.
20. Вікові зміни системи дихання.
21. Особливості етіології, патогенезу і клініки пневмонії у хворих похилого віку. Основні принципи лікування.
22. Хронічне обструктивне захворювання легень в похилому віці.
23. Вікові зміни системи травлення.
24. Хронічний атрофічний гастрит в старечому віці.
25. Ускладнення виразкової хвороби шлунка і 12-палої кишки в похилому віці.
26. Хронічний гепатит, особливості клініки, діагностики і лікування в похилому віці.
27. Особливості етіології, патогенезу, клініки і лікування хронічного коліту в старечому віці.
28. Вікові особливості нирок і сечових шляхів.
29. Особливості перебігу і основні принципи лікування хронічного пієлонефриту в похилому віці.
30. Аденома передміхурової залози у старечому віці.
31. Вікові зміни системи кровотворення.
32. Етіологія і патогенез анемій в похилому віці.
33. Діагностичні критерії залізодефіцитної анемії в старечому віці. Основні принципи лікування.
34. Діагностичні критерії мегалобластної анемії в старечому віці. Принципи лікування.
35. Гострий лейкоз в старечому віці.
36. Хронічний лейкоз в старечому віці.
37. Вікові зміни ендокринної системи.
38. Фактори ризику цукрового діабету в старечому віці.
39. Клінічні форми цукрового діабету.
40. Невідкладна допомога при діабетичній комі.
41. Невідкладна допомога при гіпоглікемічній комі.
42. Вікові зміни нервової системи.
43. Атеросклеротична енцефалопатія.
44. Діагностичні критерії динамічного порушення мозкового кровообігу в похилому віці.
45. Гостре порушення мозкового кровообігу в старечому віці.
46. Хвороба Паркінсона в старечому віці.
47. Функціональні психози пізнього віку.

48. Органічні психози пізнього віку.
49. Вікові зміни опорно-рухового апарату. Остеопороз.
50. Деформуючий артроз в старечому віці.
51. Стареча катаракта, глаукома.
52. Старече зниження слуху.

Перелік практичних навичок модуля 1 «Основи геронтології та геріатрії»

1. Провести збір анамнезу геронтологічного хворого.
2. Провести клінічне обстеження хворих похилого віку із стоматологічною патологією.
3. Проаналізувати та провести клінічне тлумачення аналізів у хворих похилого віку.
4. Провести запис і розшифрування ЕКГ.
5. Визначити експрес-методом цукор та ацетон в сечі.
6. Провести штучну вентиляцію легень.
7. Провести непрямий масаж серця.
8. Невідкладна допомога при гіпертонічних кризах у людей похилого віку із стоматологічною патологією.
9. Невідкладна допомога при приступі стенокардії.
10. Невідкладна допомога при інфаркті міокарда.
11. Невідкладна допомога при набряку легень в геріатрії.
12. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми.

Кількість балів, котра нарахована студентам із курсу за вибором, конвертується у традиційну (чотирибальну) шкалу таким чином:

<i>Оцінка за багатобальною шкалою (200)</i>	<i>Оцінка за чотирибальною шкалою</i>
Від 170 до 200 балів	“5”
Від 140 до 169 балів	“4”
Від 139 до мінімальної кількості балів	“3”
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	“2”

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, студенти оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Студенти, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності) на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів

C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Оцінка ECTS	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
A	“5”
B, C	“4”
D, E	“3”
FX, F	“2”

Оцінка **FX (“2”)** виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Повторне перескладання підсумкового контролю дозволяється не більше ніж двічі.

Оцінка **F (“2”)** виставляється студентам, які не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не були допущені до підсумкового контролю. Студенти, які одержали цю оцінку по завершенні вивчення дисципліни, повинні пройти повторне навчання.

Студенти, які одержали оцінки **F_x** та **F (“2”)** із курсу за вибором не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал **E**.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється при підсумковому контролі знань студентів на останньому практичному занятті.